BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

ĐẠO ĐỨC

4

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

LƯU THU THUỶ (Chủ biên) – NGUYỄN VIỆT BẮC
NGUYỄN HỮU HỢP – TRẦN THỊ TỐ OANH – MẠC VĂN TRANG

ĐẠO ĐỨC 4

(Tái bản lần thứ tám)

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

Chịu trách nhiệm xuất bản : Chủ tịch Hội đồng Thành viên kiêm Tổng Giám đốc NGÔ TRẦN ÁI
Tổng biên tập kiêm Phó Tổng Giám đốc NGUYỄN QUÝ THAO
Biên tập lần đầu : NGUYỄN MY LÊ
Biên tập tái bản : PHẠM VĨNH THÔNG
Biên tập kĩ, mĩ thuật : NGUYỄN MẠNH HÙNG
Minh hoạ và trình bày bìa : TRẦN TIỂU LÂM
Sửa bản in : PHẠM VĨNH THÔNG
Chế bản : CÔNG TY CỔ PHẦN MĨ THUẬT VÀ TRUYỀN THÔNG

Bản quyền thuộc Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam - Bộ Giáo dục và Đào tạo

---

ĐẠO ĐỨC 4

Mã số : 1H408n3

Số đăng kí KHXB: 01-2013/CXB/89-1135/GD.

In 110.000 cuốn, khổ 17x24 cm, tại Công ty CP In - PHS
và TBTH Quảng Nam, 260 Hùng Vương, TP. Tam Kỳ.
In xong và nộp lưu chiểu tháng 01 năm 2013.

Bài 1

TRUNG THỰC TRONG HỌC TẬP

Tình huống

Hôm qua, Long mải chơi, quên chưa sưu tầm tranh, ảnh phục vụ cho bài học. Sáng nay đến lớp, Long mới nhớ ra và rất lo lắng...

Câu hỏi

1. Theo em, bạn Long có thể có những cách giải quyết như thế nào ?
2. Nếu em là bạn Long, em sẽ làm gì ? Vì sao ?

Ghi nhớ

Trung thực trong học tập là thể hiện lòng tự trọng.

Trung thực trong học tập, em sẽ được mọi người quý mến.

Bài tập

1. Theo em, trong những việc làm dưới đây, việc làm nào thể hiện tính trung thực trong học tập ?
   a) Nhắc bài cho bạn trong giờ kiểm tra.
   b) Không làm bài tập mà mượn vở của bạn để chép.
   c) Không chép bài của bạn trong giờ kiểm tra.
   d) Giấu điểm kém, chỉ báo điểm tốt với bố mẹ.
2. Em hãy bày tỏ thái độ của mình về các ý kiến dưới đây (tán thành, phân vân hay không tán thành) :
   a) Trung thực trong học tập chỉ thiệt mình.
   b) Thiếu trung thực trong học tập là giả dối.
   c) Trung thực trong học tập là thể hiện lòng tự trọng.
3. Em sẽ làm gì nếu :
   a) Em không làm được bài trong giờ kiểm tra ?
   b) Em bị điểm kém nhưng cô giáo lại ghi nhầm vào sổ là điểm giỏi ?
   c) Trong giờ kiểm tra, bạn ngồi bên cạnh không làm được bài và cầu cứu em ?
4. Em hãy kể lại những mẩu chuyện, tấm gương về trung thực trong học tập mà em biết.
5. Em hãy cùng các bạn trong nhóm xây dựng một tiểu phẩm về chủ đề "Trung thực trong học tập".
6. Đã bao giờ em thiếu trung thực trong học tập chưa ? Nếu có, bây giờ nghĩ lại em thấy thế nào ? Em sẽ làm gì nếu gặp những tình huống tương tự như vậy ?

Thực hành

Thực hiện trung thực trong học tập và nhắc nhở bạn bè cùng thực hiện.

Bài 2

VƯỢT KHÓ TRONG HỌC TẬP

Truyện

Một học sinh nghèo vượt khó

...Cô hiệu trưởng trường tiểu học kể với tôi : "Xóm Trại rất nghèo lại xa trường nhất. Nhưng ở đó có em Thảo là học sinh vượt khó, học giỏi tiêu biểu của trường. Nhà Thảo nghèo lắm, bố mẹ lại đau yếu luôn. Thảo phải làm việc nhà giúp cha mẹ, nhưng vẫn cố gắng học tập. Em đã đạt học sinh giỏi suốt những năm lớp 1, lớp 2, lớp 3 nên cả trường ai cũng biết..."

Tan học, tôi theo Thảo về thăm xóm Trại. Thảo dẫn tôi đi hết con đường làng, băng qua một cánh đồng rộng mới nhìn thấy xóm Trại xa tít tắp phía bờ sông... Vừa bước theo đôi chân thoăn thoắt của cô bé, tôi vừa tranh thủ hỏi chuyện :

– Đi học xa thế này Thảo có ngại không ?

– Lúc đầu cháu ngại lắm chú ạ, nhất là những hôm trời mưa rét, đường trơn...

– Bận học như thế, cháu làm việc nhà vào lúc nào ?

– Dạ, sáng cháu đi học, chiều chăm gà, vịt, tưới rau đỡ bố mẹ.

– Vậy thì cháu học bài vào lúc nào ?

– Ở lớp, cháu tập trung học tập. Chỗ nào không hiểu, cháu hỏi ngay cô giáo hoặc hỏi các bạn. Buổi tối cháu học bài, làm bài. Sáng cháu dậy sớm xem lại các bài học thuộc.

Tính hồn nhiên nhưng tự tin và dáng vẻ tảo tần của cô bé khiến tôi vừa thương mến, vừa cảm phục em.

Theo MẠC TÂM

Câu hỏi

1. Thảo đã gặp những khó khăn gì trong học tập và trong cuộc sống hằng ngày ?
2. Trong hoàn cảnh khó khăn như vậy, bằng cách nào Thảo vẫn học tốt ?
3. Nếu ở trong hoàn cảnh khó khăn như bạn Thảo, em sẽ làm gì ?

Ghi nhớ

Trong cuộc sống, mỗi người đều có những khó khăn riêng. Để học tập tốt, chúng ta cần cố gắng, kiên trì vượt qua những khó khăn.

Có chí thì nên.

Tục ngữ

Bài tập

1. Khi gặp một bài tập khó, em sẽ chọn những cách làm nào dưới đây ? Vì sao ?

   a) Tự suy nghĩ, cố gắng làm bằng được.

   b) Nhờ bạn giảng giải để tự làm.

   c) Chép luôn bài của bạn.

   d) Nhờ người khác làm bài hộ.

   đ) Hỏi thầy giáo, cô giáo hoặc người lớn.

   e) Bỏ không làm.

2. Tình huống

   Bạn Nam bị ốm, phải nghỉ học nhiều ngày. Theo em, bạn Nam cần phải làm gì để theo kịp các bạn trong lớp ? Nếu là bạn cùng lớp với Nam, em có thể làm gì để giúp bạn ?

3. Hãy tự liên hệ và trao đổi với các bạn về việc em đã vượt khó trong học tập.

4. Hãy nêu một số khó khăn mà em có thể gặp phải trong học tập và những biện pháp để khắc phục những khó khăn đó theo mẫu dưới đây :

Những khó khăn có thể gặp phải	*Những biện pháp khắc phục*
1.	– .....
2.	– .....
3.	– .....
4.	– .....
5.	– .....

5. Sưu tầm và kể lại một tấm gương học sinh vượt khó mà em thấy cảm phục.

Thực hành

– Cố gắng thực hiện những biện pháp đã đề ra để vượt khó khăn trong học tập.

– Tìm hiểu, động viên, giúp đỡ bạn khi bạn gặp khó khăn trong học tập.

Bài 3

BIẾT BÀY TỎ Ý KIẾN

Tình huống

1. Em được phân công làm một việc không phù hợp với khả năng.
2. Em bị cô giáo hiểu lầm và phê bình.
3. Chủ nhật này bố mẹ dự định cho em đi chơi công viên, nhưng em lại muốn đi xem xiếc.
4. Em muốn được tham gia vào một hoạt động nào đó của lớp, của trường nhưng chưa được phân công.

Câu hỏi

1. Em sẽ làm gì trong mỗi tình huống trên ? Vì sao ?
2. Điều gì sẽ xảy ra nếu em không được bày tỏ ý kiến về những việc có liên quan đến bản thân em và lớp em ?

Ghi nhớ

Mỗi trẻ em đều có quyền mong muốn, có ý kiến riêng về những việc liên quan đến trẻ em. Em cần mạnh dạn chia sẻ, bày tỏ những ý kiến, mong muốn của mình với những người xung quanh một cách rõ ràng, lễ độ.

Bài tập

1. Hãy nhận xét về những hành vi, việc làm của từng bạn trong mỗi trường hợp dưới đây :
   a) Bạn Dung rất thích múa, hát. Vì vậy, bạn đã ghi tên tham gia vào đội văn nghệ của lớp.
   b) Để chuẩn bị cho buổi liên hoan lớp, các bạn phân công Hồng mang khăn trải bàn. Hồng rất lo lắng vì nhà mình không có khăn nhưng lại ngại không dám nói.
   c) Khánh đòi bố mẹ mua cho một chiếc cặp mới và nói sẽ không đi học nếu không có cặp mới.

2. Em hãy trao đổi với các bạn trong nhóm về những ý kiến dưới đây và bày tỏ thái độ của mình (tán thành, phân vân hoặc không tán thành) :

a) Trẻ em có quyền mong muốn, có ý kiến riêng về các vấn đề có liên quan đến trẻ em.

b) Cách chia sẻ, bày tỏ ý kiến phải rõ ràng và tôn trọng người nghe.

c) Trẻ em cần lắng nghe, tôn trọng ý kiến của người khác.

d) Người lớn cần lắng nghe ý kiến của trẻ em.

đ) Mọi ý muốn của trẻ em đều phải được thực hiện.

3. Em hãy cùng các bạn trong nhóm chơi trò chơi "Phóng viên", phỏng vấn lẫn nhau về những nội dung sau :

- Tình hình vệ sinh của lớp em, trường em.
- Nội dung sinh hoạt của lớp em, chi đội em.
- Những hoạt động em muốn được tham gia, những công việc em muốn được nhận làm.
- Địa điểm em muốn được đi tham quan, du lịch.
- Dự định của em trong hè này.
- ...

4. Em hãy kể chuyện hoặc cùng các bạn trong nhóm xây dựng một tiểu phẩm về quyền được tham gia ý kiến của trẻ em.

Thực hành

1. Em hãy bày tỏ ý kiến với bố mẹ, anh chị, thầy giáo, cô giáo hoặc với bạn bè về những vấn đề liên quan đến bản thân em nói riêng và đến trẻ em nói chung.

2. Lắng nghe, tôn trọng ý kiến của những người xung quanh.

Bài 4

TIẾT KIỆM TIỀN CỦA

Thông tin

* Ở Việt Nam hiện nay, nhiều cơ quan có biển thông báo : Ra khỏi phòng, nhớ tắt điện.

* Người Đức có thói quen bao giờ cũng ăn hết, không để thừa thức ăn.

* Người Nhật có thói quen chi tiêu rất tiết kiệm trong sinh hoạt hằng ngày.

Câu hỏi

1. Em nghĩ gì khi xem tranh và đọc các thông tin trên ?
2. Theo em, có phải do nghèo nên mới phải tiết kiệm không ?

Ghi nhớ

Tiền bạc, của cải là mồ hôi, công sức của bao người lao động. Vì vậy, chúng ta cần phải tiết kiệm, không được sử dụng tiền của phung phí.

Ở đây một hạt cơm rơi
Ngoài kia bao giọt mồ hôi thấm đồng.

Ca dao

Bài tập

1. Em hãy cùng các bạn trao đổi, bày tỏ thái độ về các ý kiến dưới đây (tán thành, phân vân hoặc không tán thành) :
   a) Tiết kiệm tiền của là keo kiệt, bủn xỉn.
   b) Tiết kiệm tiền của là ăn tiêu dè sẻn.
   c) Tiết kiệm tiền của là sử dụng tiền của một cách hợp lí, có hiệu quả.
   d) Tiết kiệm tiền của vừa ích nước, vừa lợi nhà.

2. Theo em, để tiết kiệm tiền của, nên làm gì và không nên làm gì ? Em hãy kẻ vào vở và ghi theo mẫu sau :

Nên làm	*Không nên làm*
–	– .....
–	– .....
–	– .....

3. Hà đang dùng hộp bút màu rất tốt, nay lại được bạn tặng thêm một hộp giống hệt hộp cũ nhân dịp sinh nhật...

Em hãy giúp bạn Hà chọn cách giải quyết phù hợp trong tình huống đó :

a) Bỏ ngay hộp màu cũ, dùng hộp mới.

b) Dùng cả hai hộp một lúc.

c) Mang cho hộp cũ, dùng hộp mới.

d) Cất hộp mới để dành, dùng nốt hộp màu cũ.

...

4. Những việc làm nào trong các việc dưới đây là tiết kiệm tiền của ?

a) Giữ gìn sách vở, đồ dùng học tập.

b) Giữ gìn quần áo, đồ dùng, đồ chơi.

c) Vẽ bậy, bôi bẩn ra sách vở, bàn ghế, tường lớp học.

d) Xé sách vở.

đ) Làm mất sách vở, đồ dùng học tập.

e) Vứt sách vở, đồ dùng, đồ chơi bừa bãi.

g) Không xin tiền ăn quà vặt.

h) Ăn hết suất cơm của mình.

i) Quên khoá vòi nước.

k) Tắt điện khi ra khỏi phòng.

5. Em hãy cùng các bạn trong nhóm thảo luận và đóng vai theo các tình huống sau :

a) Bằng rủ Tuấn xé sách vở lấy giấy gấp đồ chơi. Tuấn sẽ giải quyết thế nào ?

b) Em của Tâm đòi mẹ mua cho đồ chơi mới trong khi đã có quá nhiều đồ chơi. Tâm sẽ nói gì với em ?

c) Cường nhìn thấy bạn Hà lấy vở mới ra dùng trong khi vở đang dùng vẫn còn nhiều giấy trắng. Cường sẽ nói gì với Hà ?

6. Hãy sưu tầm và kể cho các bạn trong nhóm nghe về một người biết tiết kiệm tiền của.

7. Em đã biết tiết kiệm tiền của chưa ? Em dự định sẽ tiết kiệm sách vở, đồ dùng, đồ chơi như thế nào ? Hãy trao đổi về dự định của em với các bạn trong nhóm.

Thực hành

Hằng ngày nhớ thực hiện tiết kiệm sách vở, quần áo, đồ dùng, đồ chơi, điện, nước,...

Bài 5

TIẾT KIỆM THỜI GIỜ

Truyện

Một phút

Mọi người trong gia đình đều có tính cẩn thận và quý trọng thời giờ, chỉ trừ có Mi-chi-a. Mi-chi-a bao giờ cũng chậm trễ hơn người khác. Đến giờ ăn, mọi người đã ngồi vào bàn, chỉ thiếu Mi-chi-a. Mẹ gọi :

– Mi-chi-a ơi ! Lại ăn cơm nhanh lên con !

– Một phút nữa thôi, mẹ ạ ! – Mi-chi-a thường trả lời như thế. Mỗi khi có người gọi Mi-chi-a làm một việc gì đó, lần nào em cũng trả lời : "Một phút nữa !".

Ba em thường bảo :

– Đến bao giờ con mới biết quý thời giờ ?

– Một phút có là bao, ba à !

Một hôm, ở trường có cuộc thi trượt tuyết. Mi-chi-a rất thích môn thể thao này và quả thật em trượt rất nhanh. Em tin chắc mình sẽ về đích trước tiên. Nhưng kết quả không như vậy, bạn Vích-to chiếm giải nhất, còn em về thứ nhì.

Mi-chi-a về nhà, mặt buồn rười rượi. Em kể cho ba em nghe về thất bại của mình. Ba nghe xong, mỉm cười :

– Có hề gì, một phút có là bao, con về sau bạn Vích-to có một phút thôi mà !

Từ đó, Mi-chi-a hiểu rằng trong cuộc sống, con người chỉ cần một phút cũng có thể làm nên chuyện quan trọng.

I.U. DÔ-LÔ-BA-RẾP

Câu hỏi

1. Mi-chi-a có thói quen sử dụng thời giờ như thế nào ?
2. Chuyện gì đã xảy ra với Mi-chi-a trong cuộc thi trượt tuyết ?
3. Sau chuyện đó, Mi-chi-a đã hiểu ra điều gì ?

Ghi nhớ

Thời giờ là thứ quý nhất, vì khi nó đã trôi qua thì không bao giờ trở lại được. Do đó, chúng ta cần phải biết sử dụng thời giờ vào những việc có ích một cách có hiệu quả.

Thời giờ là vàng ngọc.

Tục ngữ

Bài tập

1. Em tán thành hay không tán thành việc làm của từng bạn nhỏ trong mỗi tình huống dưới đây ? Vì sao ?

   a) Ngồi trong lớp, Hạnh luôn chú ý nghe thầy giáo, cô giáo giảng bài. Có điều gì chưa rõ, em tranh thủ hỏi ngay thầy, cô và bạn bè.

b) Sáng nào đến giờ dậy, Nam cũng nằm cố trên giường. Mẹ giục mãi, Nam mới chịu dậy đánh răng, rửa mặt.

c) Lâm có thời gian biểu quy định rõ giờ học, giờ chơi, giờ làm việc nhà, ... và bạn luôn thực hiện đúng.

d) Khi đi chăn trâu, Thành thường vừa ngồi trên lưng trâu, vừa tranh thủ học bài.

đ) Hiền có thói quen vừa ăn cơm, vừa đọc truyện hoặc xem ti vi.

e) Chiều nào Quang cũng đi đá bóng. Tối về, bạn lại xem ti vi, đến khuya mới lấy sách vở ra học bài.

2. Theo em, điều gì sẽ xảy ra trong mỗi tình huống dưới đây :

a) Học sinh đến phòng thi bị muộn.

b) Hành khách đến muộn giờ tàu chạy, máy bay cất cánh.

c) Người bệnh được đưa đến bệnh viện cấp cứu chậm.

3. Em hãy cùng các bạn trong nhóm trao đổi và bày tỏ thái độ về các ý kiến sau (tán thành, phân vân hoặc không tán thành) :

a) Thời giờ là thứ ai cũng có, chẳng mất tiền mua nên không cần tiết kiệm.

b) Tiết kiệm thời giờ là học suốt ngày, không làm việc gì khác.

c) Tiết kiệm thời giờ là tranh thủ làm nhiều việc một lúc.

d) Tiết kiệm thời giờ là sử dụng thời giờ một cách hợp lí, có hiệu quả.

4. Em đã biết tiết kiệm thời giờ chưa ? Hãy trao đổi với bạn bên cạnh một việc cụ thể mà em đã làm để tiết kiệm thời giờ.

5. Em hãy viết, vẽ hoặc kể cho các bạn nghe về một tấm gương biết tiết kiệm thời giờ.

6. Em hãy lập thời gian biểu và trao đổi với các bạn trong nhóm về thời gian biểu của mình.

Thực hành

Hằng ngày thực hiện đúng thời gian biểu đã xây dựng.

Bài 6

HIẾU THẢO VỚI ÔNG BÀ, CHA MẸ

Truyện

Phần thưởng

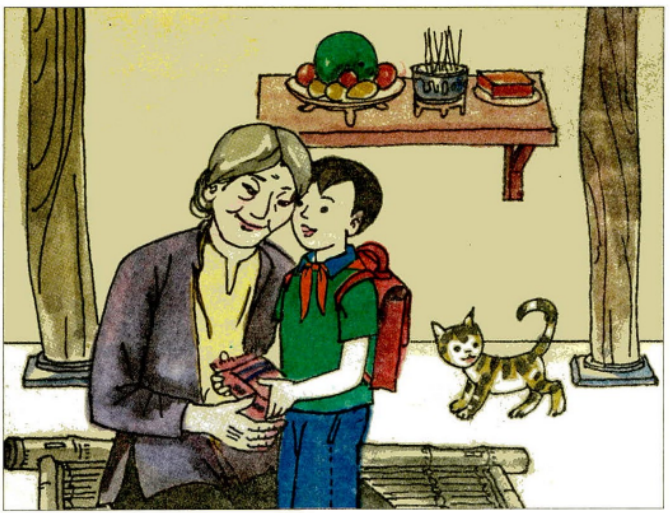

Từ khi ông mất, bà của Hưng buồn lắm. Năm nay, bà hơn tám mươi tuổi rồi, miệng bà đã móm mém, tai bà nghe không rõ.

Hôm nay họp lớp, cô giáo tuyên dương các bạn tháng vừa qua đã cố gắng học tập tiến bộ. Hưng cũng được nêu tên. Cô còn tặng mỗi bạn một món quà nhỏ, bọc giấy hoa cẩn thận. Phần thưởng của Hưng là một gói bánh và chiếc bút xinh xắn.

Tan học, vừa về đến nhà, thấy bà đang ngồi một mình, Hưng chạy đến sà vào lòng bà khoe :

– Bà ơi ! Hôm nay cháu được cô giáo khen đấy bà ạ !

Bà nghiêng đầu, như để cố gắng nghe. Hưng ghé sát tai bà, nói chậm từng tiếng :

– Cháu còn được thưởng gói bánh xốp mềm và thơm lắm. Cháu biếu bà ạ !

Bà cười, đưa tay đón gói bánh rồi xoa đầu Hưng :

– Bà nghe rõ rồi. Cháu bà ngoan quá ! Nếu ông còn sống, chắc ông cũng rất vui vì tấm lòng thơm thảo của cháu.

Theo NGUYỄN THỊ CẦU

Câu hỏi

1. Em có nhận xét gì về việc làm của bạn Hưng ?
2. Theo em, bà của Hưng sẽ cảm thấy thế nào trước việc làm của bạn ?

Ghi nhớ

Ông bà, cha mẹ là những người đã sinh thành, nuôi dưỡng chúng ta nên người. Vì vậy, chúng ta phải hiếu thảo với ông bà, cha mẹ.

Công cha như núi Thái Sơn,
Nghĩa mẹ như nước trong nguồn chảy ra.
Một lòng thờ mẹ, kính cha
Cho tròn chữ hiếu mới là đạo con.

Ca dao

Bài tập

1. Cách ứng xử của các bạn trong những tình huống dưới đây là đúng hay sai ? Vì sao ?

   a) Mẹ mệt, bố đi làm mãi chưa về. Sinh vùng vằng, bực bội vì chẳng có ai đưa Sinh đến nhà bạn dự sinh nhật.

b) Hôm nào đi làm về, mẹ cũng thấy Loan đã chuẩn bị sẵn chậu nước, khăn mặt để mẹ rửa cho mát. Loan còn nhanh nhảu giúp mẹ mang túi vào nhà.

c) Bố Hoàng vừa đi làm về, rất mệt. Hoàng chạy ra tận cửa đón và hỏi ngay : "Bố có nhớ mua truyện tranh cho con không ?".

d) Ông nội của Hoài rất thích chơi cây cảnh. Hoài đến nhà bạn mượn sách, thấy ngoài vườn nhà bạn có khóm hoa lạ, liền xin bạn một nhánh mang về cho ông trồng.

đ) Sau giờ học nhóm, Nhâm và bạn Minh đang đùa với nhau. Chợt nghe tiếng bà ngoại ho ở phòng bên, Nhâm vội chạy sang vuốt ngực cho bà.

2. Em hãy quan sát mỗi tranh dưới đây và nhận xét về việc làm của bạn nhỏ trong tranh :

Tranh 1

Tranh 2

3. Nếu em là bạn nhỏ trong mỗi tranh dưới đây, em sẽ làm gì ? Vì sao ?

Tranh 1

Tranh 2

4. Hãy trao đổi với các bạn trong nhóm về những việc em đã làm và sẽ làm để thể hiện lòng hiếu thảo với ông bà, cha mẹ. Sau đó, ghi vào vở như ví dụ sau :

a) Việc đã làm :

- Khi thời tiết thay đổi, bà hay bị đau lưng. Em đã đấm lưng cho bà.
- ...

b) Việc sẽ làm :

- Đọc báo hằng ngày cho ông nghe, vì mắt ông đã kém.
- ...

5. Em hãy sưu tầm truyện, thơ, bài hát, ca dao, tục ngữ nói về lòng hiếu thảo với ông bà, cha mẹ.

6. Hãy viết, vẽ hoặc kể chuyện về chủ đề hiếu thảo với ông bà, cha mẹ.

Thực hành

Em hãy làm những việc cụ thể hằng ngày để bày tỏ lòng hiếu thảo đối với ông bà, cha mẹ.

Bài 7

BIẾT ƠN THẦY GIÁO, CÔ GIÁO

Tình huống

Cô Bình là cô giáo dạy chúng em hồi lớp 1. Cô vừa hiền dịu, vừa tận tình chỉ bảo cho chúng em từng li từng tí. Nghe tin cô bị ốm nặng, chúng em thương cô lắm. Giờ ra chơi, Vân chạy tới chỗ mấy bạn đang

nhảy dây ngoài sân báo tin và rủ : "Các bạn ơi, chiều nay chúng mình cùng đến thăm cô nhé !".

Câu hỏi

1. Em hãy đoán xem các bạn nhỏ trong tình huống trên sẽ làm gì khi nghe Vân nói.
2. Nếu em là học sinh cùng lớp đó, em sẽ làm gì ? Vì sao ?

Ghi nhớ

Các thầy giáo, cô giáo đã không quản khó nhọc, tận tình dạy dỗ chúng ta nên người. Vì vậy, chúng ta cần phải kính trọng, biết ơn các thầy giáo, cô giáo ; cố gắng học tập, rèn luyện để khỏi phụ lòng thầy, cô.

Bài tập

1. Việc làm nào trong các tranh dưới đây thể hiện lòng kính trọng, biết ơn thầy giáo, cô giáo ?

Tranh 1

Tranh 2

Tranh 3

Tranh 4

2. Những việc làm nào dưới đây thể hiện lòng biết ơn đối với các thầy giáo, cô giáo :

a) Chăm chỉ học tập.

b) Tích cực tham gia phát biểu ý kiến xây dựng bài.

c) Nói chuyện, làm việc riêng trong giờ học.

d) Tích cực tham gia các hoạt động của lớp, của trường.

đ) Lễ phép với thầy giáo, cô giáo.

e) Chúc mừng thầy giáo, cô giáo nhân dịp ngày Nhà giáo Việt Nam.

g) Chia sẻ với thầy giáo, cô giáo những lúc khó khăn.

Ngoài những việc trên, theo em còn cần làm những việc gì khác để bày tỏ lòng biết ơn đối với thầy giáo, cô giáo ?

3. Em hãy kể một kỉ niệm đáng nhớ nhất về thầy giáo, cô giáo.

4. Em hãy viết, vẽ, kể chuyện hoặc cùng các bạn trong nhóm xây dựng một tiểu phẩm về chủ đề kính trọng, biết ơn thầy giáo, cô giáo.

5. Sưu tầm các bài hát, thơ, truyện, ca dao, tục ngữ nói về công lao của các thầy giáo, cô giáo.

Thực hành

Thực hiện các việc làm để tỏ lòng kính trọng, biết ơn thầy giáo, cô giáo.

Bài 8

YÊU LAO ĐỘNG

Truyện

Một ngày của Pê-chi-a

Bà mẹ đi làm lúc trời còn chưa sáng. Bà đánh thức cậu con trai Pê-chi-a chín tuổi dậy và dặn :

– Hôm nay con bắt đầu nghỉ hè. Mẹ giao cho con việc làm ngày hôm nay. Con hãy trồng một cây bên cạnh nhà và đọc cuốn sách "Những dãy núi xanh xa xôi" này nhé !

Pê-chi-a nghĩ : Mình ngủ thêm một chút nữa... Em nằm xuống và ngủ thiếp đi ngay.

Khi Pê-chi-a tỉnh dậy, mặt trời đã lên cao. Em muốn bắt tay vào việc ngay, nhưng lại nghĩ : Còn kịp chán !

Pê-chi-a ngồi dưới gốc cây lê cao rậm rạp và tự nhủ : Mình ngồi một chút nữa thôi, rồi sẽ bắt tay vào việc.

Nửa giờ sau Pê-chi-a đi ra vườn, hái quả ăn, rồi đuổi bắt bướm. Sau một hồi chạy nhảy, mệt quá, Pê-chi-a lại ngồi dưới gốc lê, quên cả lời mẹ dặn.

Buổi chiều, bà mẹ về và hỏi :

– Nào con, hãy kể cho mẹ nghe xem con đã làm được những gì nào.

Nhưng Pê-chi-a đã không làm gì cả. Em thấy xấu hổ khi nhìn vào mắt mẹ.

– Con hãy đi theo mẹ. Mẹ sẽ chỉ cho con xem mọi người đã làm được những gì trong một ngày con đã để hoài phí.

Bà mẹ cầm tay Pê-chi-a dắt đi. Bà đưa con đến cánh đồng đã cày xới và nói :

– Hôm qua, ở đây là cánh đồng rạ, còn hôm nay nó đã được cày xới. Người công nhân lái máy cày đã làm việc suốt ngày. Còn con thì ngồi không !

Bà dẫn con đến bên một đống thóc lớn :

– Buổi sáng, những hạt thóc này còn nằm trên những bông lúa. Người công nhân lái máy liên hợp đã gặt, đập lúa. Còn con thì ngồi không !

...

Cuối cùng hai mẹ con rẽ vào thư viện. Người giữ sách chỉ lên cái giá lớn có rất nhiều sách :

– Đây là những cuốn sách mà mọi người đã đọc xong trong ngày hôm nay.

"Còn mình thì lại ngồi không" – Pê-chi-a nghĩ.

Em cảm thấy xấu hổ khi nghĩ về điều ấy. Giờ đây em đã hiểu ra rằng thế nào là một ngày hoài phí.

V.A. XU-KHÔM-LIN-XKI

Câu hỏi

1. Hãy so sánh một ngày của Pê-chi-a với những người khác trong câu chuyện.
2. Theo em, Pê-chi-a sẽ thay đổi như thế nào sau chuyện xảy ra ?
3. Nếu là Pê-chi-a, em sẽ làm gì ? Vì sao ?

Ghi nhớ

Lao động giúp con người phát triển lành mạnh và đem lại cuộc sống ấm no, hạnh phúc. Mỗi người đều phải biết yêu lao động và tham gia lao động phù hợp với khả năng của mình.

Lười lao động là đáng chê trách.

Bàn tay ta làm nên tất cả
Có sức người sỏi đá cũng thành cơm.

HOÀNG TRUNG THÔNG

Bài tập

1. Em hãy cùng các bạn trong nhóm tìm những biểu hiện của yêu lao động và lười lao động rồi ghi vào vở theo hai cột :

Yêu lao động	*Lười lao động*
–	– .....
–	– .....

2. Hãy thảo luận và đóng vai theo các tình huống sau :

a) Sáng nay, cả lớp đi lao động trồng cây xung quanh trường. Hồng đến rủ Nhàn cùng đi. Trời lạnh, Nhàn ngại không muốn chui ra khỏi chăn ấm nên nhờ Hồng xin phép hộ với lí do là bị ốm. Theo em, Hồng nên làm gì trong tình huống đó ?

b) Chiều nay, Lương đang nhổ cỏ ngoài vườn thì Toàn sang rủ đi đá bóng. Thấy Lương ngần ngại, Toàn bảo : "Để đấy, mai nhổ cũng được có sao đâu !".

Theo em, Lương sẽ ứng xử như thế nào ?

3. Hãy sưu tầm và kể cho các bạn nghe về các tấm gương lao động của Bác Hồ, của các Anh hùng lao động, của các bạn học sinh trong lớp, trong trường hoặc ở địa phương em.

4. Hãy sưu tầm những câu ca dao, tục ngữ, thành ngữ nói về ý nghĩa, tác dụng của lao động.

5. Em mơ ước khi lớn lên sẽ làm nghề gì ? Vì sao em lại yêu thích nghề đó ? Để thực hiện được ước mơ của mình, ngay từ bây giờ em cần phải làm gì ?

6. Hãy viết, vẽ hoặc kể về một công việc mà em yêu thích.

Thực hành

Làm tốt các việc tự phục vụ bản thân. Tích cực tham gia vào các công việc ở nhà, ở trường và ngoài xã hội.

Bài 9

KÍNH TRỌNG, BIẾT ƠN NGƯỜI LAO ĐỘNG

Truyện

Buổi học đầu tiên

Năm nay, lớp 4A có cô giáo mới. Buổi đầu tiên làm quen với lớp, cô giáo yêu cầu :

– Các em hãy giới thiệu đôi nét về bản thân và gia đình mình.

Cả lớp sôi động hẳn lên, bạn nào cũng hào hứng :

– Thưa cô, em tên là Hồng. Bố mẹ em là công nhân nhà máy điện ạ.

– Thưa cô, em tên là Sơn. Bố em là bộ đội biên phòng, mẹ em là giáo viên ạ.

– Thưa cô, em tên là Trang. Bố em là phóng viên, mẹ em là bác sĩ ạ.

Đến lượt Hà, cũng như các bạn, em kể rất tự hào :

– Thưa cô, em là Hà. Bố mẹ em đều làm nghề quét rác ạ.

Trong lớp bỗng rộ lên những tiếng cười. Hà ngơ ngác nhìn quanh, rồi như hiểu ra, mặt em đỏ bừng, rơm rớm nước mắt. Cô giáo bước đến bên Hà, âu yếm đặt tay lên vai em :

– Cảm ơn bố mẹ em, những người lao động đã giữ cho thành phố của chúng ta luôn sạch đẹp. Không có nghề nào là tầm thường, chỉ có những kẻ lười biếng, vô công rồi nghề mới đáng xấu hổ.

Không khí im lặng bao trùm lớp học. Những bạn lúc trước cười to nhất, giờ cúi mặt ngượng ngùng... Một bạn rụt rè đứng dậy :

– Thưa cô, chúng em thật có lỗi. Chúng em xin lỗi cô, xin lỗi bạn Hà.

THUỲ DUNG

Câu hỏi

1. Vì sao một số bạn trong lớp lại cười khi nghe bạn Hà giới thiệu về nghề nghiệp bố mẹ mình ?
2. Nếu em là bạn cùng lớp với Hà, em sẽ làm gì trong tình huống đó ? Vì sao ?

Ghi nhớ

Cơm ăn, áo mặc, sách học và mọi của cải khác trong xã hội có được là nhờ những người lao động. Em phải kính trọng và biết ơn người lao động.

Bài tập

1. Theo em, trong số những người nêu dưới đây, ai là người lao động ? Vì sao ?

a) Nông dân
b) Bác sĩ
c) Người giúp việc trong gia đình
d) Người lái xe ôm
đ) Giám đốc công ti
e) Nhà khoa học
g) Người đạp xích lô
h) Giáo viên
i) Kẻ buôn bán ma tuý
k) Kẻ buôn bán phụ nữ, trẻ em
l) Kẻ trộm
m) Người ăn xin
n) Kĩ sư tin học
o) Nhà văn, nhà thơ

2. Em hãy cho biết, những người lao động trong các tranh dưới đây làm nghề gì và công việc đó có ích cho xã hội như thế nào.

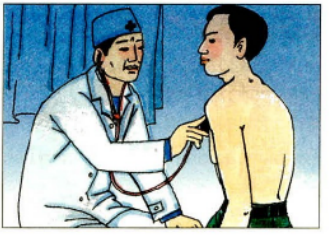

Tranh 1

Tranh 2

Tranh 3

Tranh 4

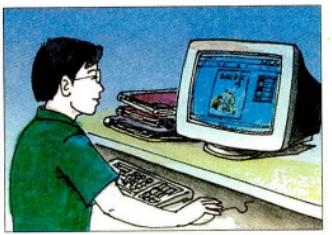

Tranh 5

Tranh 6

3. Những hành động, việc làm nào dưới đây thể hiện sự kính trọng và biết ơn người lao động ?

a) Chào hỏi lễ phép.

b) Nói trống không.

c) Giữ gìn sách vở, đồ dùng, đồ chơi.

d) Dùng hai tay khi đưa hoặc nhận vật gì.

đ) Học tập gương những người lao động.

e) Quý trọng sản phẩm lao động.

g) Giúp đỡ người lao động những việc phù hợp với khả năng.

h) Chế giễu người lao động nghèo, người lao động chân tay.

4. Em hãy cùng các bạn trong nhóm thảo luận và đóng vai theo những tình huống sau :

a) Giữa trưa hè, bác đưa thư mang thư đến cho nhà Tư. Tư sẽ...

b) Hân nghe mấy bạn cùng lớp nhại tiếng của một người bán hàng rong. Hân sẽ...

c) Các bạn của Lan đến chơi và nô đùa trong khi bố đang ngồi làm việc ở góc phòng. Lan sẽ...

5. Sưu tầm các câu ca dao, tục ngữ, bài thơ, bài hát, tranh, ảnh, truyện,... nói về người lao động.

6. Hãy kể, viết hoặc vẽ về một người lao động mà em kính phục, yêu quý nhất.

Thực hành

Thực hiện những lời nói và việc làm thể hiện sự kính trọng, biết ơn người lao động.

Bài 10

LỊCH SỰ VỚI MỌI NGƯỜI

Truyện

Chuyện ở tiệm may

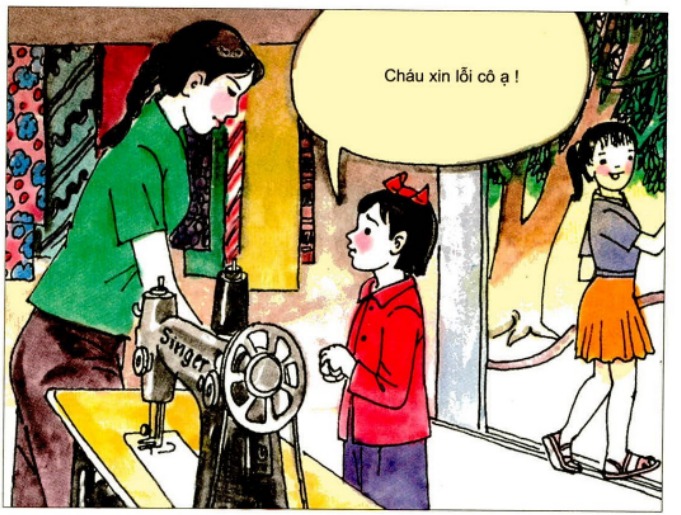

Sáng chủ nhật, Trang rủ Hà đến tiệm may để lấy áo cho mẹ. Chào hỏi mọi người trong tiệm xong, Trang hỏi cô thợ may :

– Cô ơi, cô may xong áo cho mẹ cháu chưa ?

– Cô xin lỗi ! – Cô thợ may trả lời – Mấy hôm trước, cô bị ốm nên chưa xong. Đến chiều mai mới xong được, cháu ạ.

Trang chưa kịp nói gì thì Hà đã lên tiếng :

– Cô làm ăn thế à ? Đã hẹn ngày nào thì phải đúng ngày ấy chứ !

Cô thợ may ôn tồn :

– Tối nay cô sẽ cố may xong để sáng mai các cháu đến lấy nhé !

Trang khẽ giật áo Hà và nói với cô thợ may :

– Cô mới khỏi ốm, thôi để chiều mai cũng được, cô ạ.

Nghe Trang nói, Hà cảm thấy áy náy, hối hận. Ra về, Hà nán lại, đến gần cô thợ may, khẽ nói :

– Cháu xin lỗi cô ạ !

Cô thợ may nhìn Hà, mỉm cười.

(Theo báo *Thiếu niên tiền phong*, số 2570)

Câu hỏi

1. Em có nhận xét gì về cách cư xử của bạn Trang, bạn Hà trong câu chuyện trên ?
2. Nếu em là bạn của Hà, em sẽ khuyên bạn điều gì ? Vì sao ?

Ghi nhớ

Lịch sự với mọi người là có lời nói, cử chỉ, hành động thể hiện sự tôn trọng đối với người mình gặp gỡ, tiếp xúc. Lịch sự với mọi người, em cũng sẽ được tôn trọng, quý mến.

Học ăn, học nói, học gói, học mở.

Tục ngữ

Bài tập

1. Những hành vi, việc làm nào sau đây nên làm ? Vì sao ?
   a) Một ông lão ăn xin vào nhà Nhàn. Nhàn cho ông một ít gạo rồi quát : "Thôi, đi đi !".

b) Trung nhường ghế trên ô tô buýt cho một phụ nữ mang bầu.

c) Trong rạp chiếu bóng, mấy bạn nhỏ vừa xem phim, vừa bình phẩm và cười đùa.

d) Do sơ ý, Lâm làm một em bé ngã. Lâm liền xin lỗi và đỡ bé dậy.

đ) Nam đã bỏ một con sâu vào cặp sách của bạn Nga.

2. Trong những ý kiến dưới đây, em đồng ý với ý kiến nào ?

a) Chỉ cần lịch sự với người lớn tuổi.

b) Phép lịch sự chỉ phù hợp khi ở thành phố, thị xã.

c) Phép lịch sự giúp cho mọi người gần gũi với nhau hơn.

d) Mọi người đều phải cư xử lịch sự, không phân biệt già - trẻ, nam - nữ, giàu - nghèo.

đ) Lịch sự với bạn bè, người thân là không cần thiết.

3. Em hãy cùng các bạn trong nhóm thảo luận để nêu ra một số biểu hiện của phép lịch sự khi ăn uống, nói năng, chào hỏi,...

4. Em hãy cùng các bạn trong nhóm trao đổi và đóng vai theo những tình huống sau :

a) Tiến sang nhà Linh, hai bạn cùng chơi đồ chơi thật vui vẻ. Chẳng may, Tiến lỡ tay làm hỏng đồ chơi của Linh.

Theo em, hai bạn cần làm gì khi đó ?

b) Thành và mấy bạn nam chơi đá bóng ở sân đình, chẳng may để bóng rơi trúng vào người một bạn gái đi ngang qua.

Thành và các bạn nam nên làm gì trong tình huống đó ?

5. Câu ca dao dưới đây khuyên chúng ta điều gì ?

Lời nói chẳng mất tiền mua

Lựa lời mà nói cho vừa lòng nhau.

Thực hành

Thực hiện cư xử lịch sự với bạn bè và mọi người xung quanh trong cuộc sống hằng ngày.

Bài 11

GIỮ GÌN CÁC CÔNG TRÌNH CÔNG CỘNG

Tình huống

Đi học về qua nhà văn hoá xã, Tuấn rủ Thắng : "Tường quét vôi trắng thế này mà vẽ con ngựa lên đó thì đẹp lắm đây. Ta vẽ đi, Thắng ơi !".

Câu hỏi

Nếu em là bạn Thắng trong tình huống trên, em sẽ làm gì ? Vì sao ?

Ghi nhớ

Công trình công cộng là tài sản chung của xã hội. Mọi người dân đều có trách nhiệm bảo vệ, giữ gìn.

Bài tập

1. Trong những tranh dưới đây, tranh nào vẽ hành vi, việc làm đúng ? Vì sao ?

Tranh 1

Tranh 2

Tranh 3

Tranh 4

2. Em hãy cùng các bạn trong nhóm thảo luận về cách ứng xử trong các tình huống sau đây :

a) Một hôm, khi đi chăn trâu ở gần đường sắt, Hưng thấy một số thanh sắt nối đường ray đã bị bọn trộm lấy đi.

Nếu em là bạn Hưng, em sẽ làm gì khi đó ? Vì sao ?

b) Trên đường đi học về, Toàn thấy mấy bạn nhỏ rủ nhau lấy đất, đá ném vào các biển báo giao thông ven đường.

Theo em, Toàn nên làm gì trong tình huống đó ? Vì sao ?

3. Trong các ý kiến sau, ý kiến nào em cho là đúng ?

a) Giữ gìn các công trình công cộng cũng chính là bảo vệ lợi ích của mình.

b) Chỉ cần giữ gìn các công trình công cộng ở địa phương mình.

c) Bảo vệ công trình công cộng là trách nhiệm riêng của các chú công an.

4. Em hãy cùng các bạn trong nhóm tìm hiểu tình trạng hiện tại của một vài công trình công cộng ở địa phương mình và nêu biện pháp để giữ gìn chúng theo mẫu bảng sau :

Số thứ tự	*Công trình công cộng*	*Tình trạng hiện tại*	*Biện pháp giữ gìn*

5. Sưu tầm các tấm gương, các mẩu chuyện nói về việc giữ gìn, bảo vệ các công trình công cộng.

Thực hành

Thực hiện việc giữ gìn, bảo vệ các công trình công cộng.

Bài 12

TÍCH CỰC THAM GIA CÁC HOẠT ĐỘNG NHÂN ĐẠO

Thông tin

– Hằng năm, một số tỉnh nước ta thường bị thiên tai, lũ lụt gây nên nhiều thiệt hại : hàng trăm người bị chết, mất tích ; hàng nghìn người bị mất nhà cửa ; nhiều ngôi trường bị hư hỏng,...

– Thảm hoạ động đất, sóng thần xảy ra tại châu Á ngày 26-12-2004 đã làm hàng trăm nghìn người của nhiều quốc gia bị chết và mất tích, rất nhiều nhà cửa và các công trình khác bị phá huỷ,...

– Trong cuộc chiến tranh do đế quốc Mĩ gây ra ở Việt Nam, chất độc màu da cam đã làm cho hàng trăm nghìn người bị tật nguyền.

Câu hỏi

1. Em suy nghĩ gì về những khó khăn, thiệt hại mà các nạn nhân đã phải hứng chịu do thiên tai, chiến tranh gây ra ?
2. Em có thể làm gì để giúp đỡ họ ?

Ghi nhớ

Giúp đỡ những người gặp khó khăn, hoạn nạn là việc làm nhân đạo mà mỗi người cần thực hiện.

– Thương người như thể thương thân.
– Lá lành đùm lá rách.

Tục ngữ

Bài tập

1. Trong những việc làm dưới đây, việc làm nào thể hiện lòng nhân đạo ? Vì sao ?
   a) Sơn đã không mua truyện, để dành tiền giúp đỡ các bạn học sinh các tỉnh đang bị thiên tai.
   b) Trong buổi quyên góp giúp các bạn nhỏ miền Trung bị bão lụt, Lương đã xin Tuấn nhường cho một số sách vở để đóng góp, lấy thành tích.
   c) Đọc báo thấy có những gia đình sinh con bị tật nguyền do ảnh hưởng chất độc màu da cam, Cường đã bàn với bố mẹ dùng tiền được mừng tuổi của mình để giúp những nạn nhân đó.

2. Em hãy cùng với các bạn thảo luận về cách ứng xử trong các tình huống sau :
   a) Nếu trong lớp em có bạn khuyết tật.
   b) Nếu gần nơi em ở có cụ già sống cô đơn, không nơi nương tựa.

3. Trong những ý kiến dưới đây, ý kiến nào em cho là đúng ?

a) Tham gia vào các hoạt động nhân đạo là việc làm cao cả.

b) Chỉ cần tham gia vào những hoạt động nhân đạo do nhà trường tổ chức.

c) Điều quan trọng nhất khi tham gia vào các hoạt động nhân đạo là để mọi người khỏi chê mình ích kỉ.

d) Cần giúp đỡ nhân đạo không chỉ với người ở địa phương mình mà còn cả với người ở địa phương khác, nước khác.

4. Những việc làm nào sau đây là nhân đạo ?

a) Xem phim nói về động đất, sóng thần trên thế giới.

b) Góp tiền vào quỹ ủng hộ người nghèo.

c) Biểu diễn nghệ thuật để quyên góp giúp đỡ những trẻ em khuyết tật.

d) Góp tiền để thưởng cho đội tuyển bóng đá của trường.

đ) Hiến máu tại các bệnh viện.

5. Em hãy trao đổi với các bạn trong nhóm về những người gần nơi các em ở có hoàn cảnh khó khăn cần được giúp đỡ và những việc các em có thể làm để giúp họ. Sau đó ghi vào vở theo mẫu bảng sau :

Số thứ tự	*Những người có hoàn cảnh khó khăn*	*Những công việc có thể giúp đỡ họ*

6. Sưu tầm các câu ca dao, tục ngữ, tấm gương, mẩu chuyện nói về việc làm nhân đạo.

Thực hành

Tích cực tham gia vào các hoạt động nhân đạo ở trường, ở cộng đồng.

Bài 13

TÔN TRỌNG LUẬT GIAO THÔNG

Thông tin

* Trong những năm gần đây, đã xảy ra nhiều vụ tai nạn giao thông trên toàn quốc. Nhiều người bị thương, bị chết ; kinh tế bị thiệt hại do hậu quả của tai nạn giao thông.
* Tai nạn giao thông có thể xảy ra trên đường bộ, đường thuỷ, đường sắt và đường hàng không.

Câu hỏi

1. Tai nạn giao thông để lại những hậu quả gì ?
2. Tại sao lại xảy ra tai nạn giao thông ?
3. Em cần làm gì để tham gia giao thông an toàn ?

Ghi nhớ

Thực hiện Luật Giao thông là trách nhiệm của mỗi người dân để tự bảo vệ mình, bảo vệ mọi người và đảm bảo an toàn giao thông.

Bài tập

1. Những tranh nào dưới đây thể hiện việc thực hiện đúng Luật Giao thông ? Vì sao ?

Tranh 1

Tranh 2

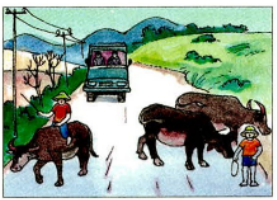

Tranh 3

Tranh 4

Tranh 5

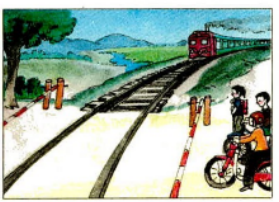

Tranh 6

2. Em hãy dự đoán xem điều gì có thể xảy ra trong các tình huống sau :

a) Một nhóm học sinh đang đá bóng giữa lòng đường.

b) Hai bạn đang ngồi chơi trên đường tàu hoả.

c) Hai người đang phơi rơm rạ trên đường quốc lộ.

d) Một nhóm thiếu niên đang đứng xem và cổ vũ cho đám thanh niên đua xe máy trái phép.

đ) Học sinh tan trường đang tụ tập dưới lòng đường trước cổng trường.

e) Để trâu bò đi lung tung trên đường quốc lộ.

g) Đò qua sông chở quá số người quy định.

3. Em sẽ làm gì khi :

a) Bạn em nói : "Luật Giao thông chỉ cần ở thành phố, thị xã".

b) Bạn ngồi cạnh em trong ô tô thò đầu ra ngoài.

c) Bạn rủ em ném đất đá lên tàu hoả.

d) Bạn em đi xe đạp va vào một người đi đường.

đ) Các bạn em xúm lại xem một vụ tai nạn giao thông.

e) Một nhóm bạn em khoác tay nhau đi bộ giữa lòng đường.

4. Em hãy cùng các bạn trong nhóm tìm hiểu, nhận xét về việc thực hiện Luật Giao thông ở địa phương mình và đưa ra một vài biện pháp để phòng tránh tai nạn giao thông.

Thực hành

Em hãy tìm hiểu, thực hiện và vận động mọi người xung quanh cùng thực hiện Luật Giao thông.

Bài 14

BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG

Thông tin

Trên thế giới :

- Trung bình hằng năm khoảng 6 – 7 triệu héc-ta đất trồng trọt bị mất khả năng sản xuất do nạn xói mòn.
- Mỗi năm, khoảng 500 nghìn tấn dầu đổ xuống sông, biển.
- Nhiều người phải sử dụng nước bị ô nhiễm.

Ở Việt Nam :

- Diện tích rừng bị thu hẹp, dẫn đến sạt lở núi, lũ quét,... ở nhiều nơi gây nguy hiểm cho con người và khó khăn trong sản xuất.
- Nhiều người mắc bệnh do sống trong môi trường bị ô nhiễm, do sử dụng thực phẩm kém an toàn,...

Câu hỏi

1. Tại sao môi trường bị ô nhiễm như vậy ?
2. Môi trường bị ô nhiễm ảnh hưởng như thế nào đến cuộc sống con người ?
3. Em có thể làm gì để góp phần bảo vệ môi trường ?

Ghi nhớ

Môi trường bị ô nhiễm trầm trọng là do chính con người gây ra. Bảo vệ môi trường là trách nhiệm của mỗi người vì cuộc sống hôm nay và mai sau.

Bài tập

1. Những việc làm nào dưới đây có tác dụng bảo vệ môi trường ?

a) Mở xưởng cưa gỗ gần khu dân cư.

b) Trồng cây gây rừng.

c) Phân loại rác trước khi xử lí.

d) Không hút thuốc lá ở nơi công cộng.

đ) Làm ruộng bậc thang.

e) Vứt xác súc vật ra đường.

g) Dọn sạch rác thải trên đường phố.

h) Khu chuồng trại gia súc để gần nguồn nước ăn.

2. Em hãy dự đoán xem điều gì sẽ xảy ra với môi trường, với con người nếu :

a) Dùng điện, dùng chất nổ để đánh cá, tôm.

b) Sử dụng thuốc bảo vệ thực vật không đúng quy định.

c) Đốt phá rừng.

d) Chất thải nhà máy chưa được xử lí đã cho chảy xuống sông, hồ.

đ) Quá nhiều ô tô, xe máy chạy trong thành phố.

e) Các nhà máy hoá chất nằm gần khu dân cư hay đầu nguồn nước.

3. Em hãy thảo luận với các bạn trong nhóm và bày tỏ thái độ về các ý kiến sau đây (tán thành, phân vân hoặc không tán thành) :

a) Chỉ bảo vệ các loài vật có ích.

b) Việc phá rừng ở các nước khác không liên quan gì đến cuộc sống của em.

c) Tiết kiệm điện, nước và các đồ dùng là một biện pháp để bảo vệ môi trường.

d) Sử dụng, chế biến lại các vật đã cũ là một cách bảo vệ môi trường.

đ) Bảo vệ môi trường là trách nhiệm của mỗi người.

4. Em sẽ làm gì trong các tình huống sau ? Vì sao ?

a) Mẹ em đặt bếp than tổ ong trong phòng ở để đun nấu.

b) Anh trai em nghe nhạc, mở tiếng quá lớn.

c) Lớp em tổ chức thu nhặt phế liệu và dọn sạch đường làng.

5. Em hãy kể một số việc đã làm để bảo vệ môi trường.

Thực hành

Em hãy thực hiện các việc làm bảo vệ môi trường ở gia đình, ở trường, lớp và địa phương.

MỤC LỤC

		Trang
Bài 1.	*Trung thực trong học tập*	3
Bài 2.	*Vượt khó trong học tập*	5
Bài 3.	*Biết bày tỏ ý kiến*	8
Bài 4.	*Tiết kiệm tiền của*	11
Bài 5.	*Tiết kiệm thời giờ*	14
Bài 6.	*Hiếu thảo với ông bà, cha mẹ*	17
Bài 7.	*Biết ơn thầy giáo, cô giáo*	20
Bài 8.	*Yêu lao động*	23
Bài 9.	*Kính trọng, biết ơn người lao động*	27
Bài 10.	*Lịch sự với mọi người*	31
Bài 11.	*Giữ gìn các công trình công cộng*	34
Bài 12.	*Tích cực tham gia các hoạt động nhân đạo*	37
Bài 13.	*Tôn trọng Luật Giao thông*	40
Bài 14.	*Bảo vệ môi trường*	42

HUÂN CHƯƠNG HỒ CHÍ MINH

SÁCH GIÁO KHOA LỚP 4

1. TIẾNG VIỆT 4 (tập một, tập hai)
2. TOÁN 4
3. KHOA HỌC 4
4. LỊCH SỬ VÀ ĐỊA LÍ 4
5. ÂM NHẠC 4
6. MĨ THUẬT 4
7. ĐẠO ĐỨC 4
8. KĨ THUẬT 4

ISBN 978-604-0-00054-5

Giá : **3.800đ**